

บทที่ 1

บทนำ

สบู่เลือดเถาว์ เป็นพืชสมุนไพรไทยที่นำมารักษาโรคได้หลายชนิด เช่น ลำต้น ใช้รับประทาน ช่วยในการระบายลมที่แน่นในอก ใบใช้ใส่บาดแผลสด และเรื้อรัง ดอกใช้ฆ่าเชื้อโรคเรื้อน ลำต้นที่เป็นเถาว์ใช้ขับโลหิต ประจำเดือน ขับพยาธิในลำไส้ หัวใช้ขับเสมหะ บำรุงกำลัง ราก ใช้บำรุงเส้นประสาท แทบทุกส่วนของสบู่เลือดเถาว์ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้อย่างดี ดังนั้นจึงเป็นพืชที่มีราคาสูงโดยเฉพาะหัวที่มีขนาดโตเต็มที่ มีราคาประมาณ 1,000 บาทต่อหัว เป็นพืชที่ขยายพันธุ์ยาก ในการขยายพันธุ์นิยมใช้หัวปลูกลงในดินร่วนปนทราย หรือใช้ส่วนของลำต้นที่เป็นเถาว์โน้มกิ่งให้อยู่ในดินทำให้งอก ราก แล้วแยกออกปลูกแต่ต้องใช้เวลาชาน และได้จำนวนน้อยไม่เพียงพอกับผู้บริโภค ประชาชนไม่นิยมปลูก ส่วนใหญ่ที่มีขายอยู่ในท้องตลาดเป็นต้นที่ได้มาจากป่า จึงมีแนวโน้มที่จะสูญพันธุ์เช่นเดียวกับสมุนไพรชนิดอื่น ๆ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้มีการปลูกและขยายพันธุ์ให้ได้จำนวนมาก แต่การขยายพันธุ์ให้ได้จำนวนมากและใช้ระยะเวลาสั้น ใช้ต้นพันธุ์น้อย สามารถทำได้โดยวิธีเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ จึงได้นำเนื้อเยื่อสบู่เลือดเถาว์มาขยายพันธุ์โดยวิธีเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ เพื่อเพิ่มจำนวน เก็บรักษาเชื้อพันธุ์ไม่ให้สูญพันธุ์ และเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์และการค้าต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อขยายพันธุ์สบู่เลือดเถาว์โดยวิธีเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ
2. เพื่อเก็บรักษาพันธุ์ไว้ในสภาพปลอดเชื้อ

ขอบเขตของงานวิจัย

นำเนื้อเยื่อส่วนตายอดและตาข้างของสบู่เลือดเถาว์ มาชักนำให้เกิดต้น เกิดราก และนำปลูกเลี้ยงในสภาพแวดล้อมภายนอก

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. การทดลอง การทดลองแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนคือ

1.1 การชักนำให้เกิดต้นรวม โดยศึกษาระดับความเข้มข้นของ BA และ IAA ที่เหมาะสมในการชักนำให้เนื้อเยื่อตายอดและตาข้างของสับปลูกลีดเกิดต้นรวมจำนวนมาก โดยมี BA ความเข้มข้น 0,1,2 และ 3 มิลลิกรัมต่อลิตร ร่วมกับ IAA ความเข้มข้น 0.0 ,0.01 และ 0.10 มิลลิกรัมต่อลิตร ตามลำดับ ใช้เวลา 3 เดือน

1.2 การชักนำให้เกิดราก โดยศึกษาระดับความเข้มข้นของ IAA IBA และ NAA ที่เหมาะสมต่อการชักนำให้เกิดราก ใช้ระดับความเข้มข้น 0.1 0.5 และ 1.0 มิลลิกรัมต่อลิตร ใช้เวลา 6 เดือน

1.3 การนำต้นออกจากขวดมาปลูกลงในสภาพแวดล้อมภายนอก โดยศึกษาการมีชีวิตรอด ของต้นเมื่อนำออกจากขวดมาเลี้ยงในวัสดุปลูกลงสภาพแวดล้อมภายนอก เป็นเวลา 2 เดือน

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ยวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ย

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ใช้ระยะเวลา 2 ปี ตั้งแต่ วันที่ 12 กรกฎาคม 2543- 10 กรกฎาคม 2545

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.สามารถขยายพันธุ์ได้โดยวิธีเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ
- 2.เก็บเชื้อพันธุ์ไว้ไม่ให้สูญพันธุ์